

СТАНОВИЩЕ

за

дисертационния труд

„ЦЕНТРАЛНИ БАНКИ И МАКРОИКОНОМИЧЕСКИ УСЛОВИЯ – РОЛЯТА НА ПАРИЧНАТА ПОЛИТИКА ПО ВРЕМЕ НА ИКОНОМИЧЕСКАТА КРИЗА”

на д-р Конрад Адам Тжонковски

за придобиване на научна степен „доктор на науките”,

професионално направление 3.8 „Икономика“

от доц. д-р Илиян Генов Матеев –

преподавател в катедра „Икономическа теория и международни
икономически отношения” на ВТУ „Св.св. Кирил и Методий”

ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И ПРИНОСИТЕ НА КАНДИДАТА

Дисертацията разглежда ролята на централните банки за преодоляване на последиците от икономическите кризи, като анализира тяхното въздействие върху макроикономическите показатели. Обемът ѝ е 494 страници. Структурирана е съгласно изискванията за оформление на научен труд и се състои от въведение, осем глави, заключение и библиография, обхващаща 500 източника (377 литературни източника и 123 онлайн източника). Дисертацията съдържа още 35 графики и 25 таблици.

Основната цел на изследването е да се разработи и тества механизъм, който позволява да се провери въздействието на паричната политика върху смекчаването на последиците от икономическите кризи.

Дисертацията разглежда паричната политика през периода 2008-2022 г., когато кризите, първоначално предизвикани от спукването на балона на пазара на недвижими имоти в САЩ и много други страни, а по-късно и от световната пандемия, доведоха до напълно нова ситуация в макроикономическите анализи

и практическите действия на много централни банки по света.

Представената дисертация представлява теоретичен и емпиричен анализ на постигането на целите за макроикономическа стабилизация в контекста на специфични колебания в икономическия цикъл, използвайки инструменти на паричната политика на фона на геополитическата ситуация, и опит за оценка на ефектите от използването на парични инструменти за формиране на динамиката на икономическата активност, дисбалансите на пазара на труда и инфлационните процеси.

Освен че се фокусира върху действията на централната банка в Полша, във връзка с аналогичното поведение на други централни банки по време на икономически кризи, авторът сравнява и ефективността на Съвета по парична политика в Полша при смекчаване на кризисната ситуация по време на двата му мандата, във връзка със спорната теза: „кой управлява страната - правителството или централната банка?“.

Въз основа на задълбочените изследвания и анализи, проведени в дисертацията, става ясно, че паричната политика има значително влияние върху смекчаването на негативните ефекти от икономическите кризи, като например спад на БВП, ускоряване на инфлацията или нарастваща безработица. Идентифицирането на факторите, определящи тези взаимовръзки – включително характеристиките на финансовата система, гъвкавостта на инструментите на паричната политика и реакцията на други икономически политики на нейните действия – позволява по-добро разбиране на механизмите, чрез които паричната политика влияе върху икономиката в кризисни условия.

Проведените анализи и емпирични изследвания последователно показват, че адекватно подобренията мерки на паричната политика могат да ограничат неблагоприятните последици от кризата чрез стимулиране на икономическата активност, намаляване на безработицата, стабилизиране на ценовата динамика и укрепване на финансовата стабилност. Същевременно резултатите потвърждават, че паричната политика не е самостоятелен инструмент за

управление на икономическите сътресения - нейната максимална ефективност се проявява, когато се прилага в тясна координация с други икономически политики, като фискална и структурна политика.

Изводите от това изследване имат пряко практическо значение за икономистите и лицата, участващи във формулирането на икономическата политика. Препоръките, базирани на получените резултати, могат да бъдат използвани при разработването на инструменти за подкрепа на икономическата стабилност във времена на криза. Те включват насърчаване на по-тясна интеграция между фискалната и паричната политика, повишаване на прозрачността и ефективността на комуникацията с централните банки и въвеждане на иновативни финансови инструменти, съобразени със специфичните характеристики на националната икономика.

Приноси на кандидата:

- Дисертацията систематично разглежда няколко критични когнитивни пропуски, идентифицирани в съвременната икономическа литература, особено по отношение на паричната политика в условия на криза и в икономики в преход;
- Изследването предоставя иновативен анализ на динамичните взаимодействия между паричната и фискалната политика;
- Дисертацията предлага емпирични доказателства за това как тези политики съвместно са повлияли на полската икономика по време на кризите от 2008–2010 г. и 2020–2022 г.;
- Дисертацията предлага подробни заключения относно ефективността на нестандартните инструменти в преходна икономика, при специфичните институционални и макроикономически условия на Полша;
- Представени са и нови перспективи върху комуникационните стратегии на централните банки;
- Работата включва анализ на асиметричното въздействие на паричната

политика върху икономическите сектори;

- Изследването се отличава с пионерно прилагане на съвременни статистически методи. Оригиналноста му произтича от използването на съвременни изследователски методи, като VAR модели и тестове за причинно-следствена връзка на Нобеловия лауреат за икономически науки сър Клайв Грейнджър. В изследването са използвани също непараметричният статистически тест Ман-Уитни (Хенри Ман и Доналд Уитни) и кръстосана корелация;
- Комбинацията от статистически тестове (Ман-Уитни, кръстосана корелация) с причинно-следствени модели (Грейнджър, VAR) осигурява по-солидна и нюансирана емпирична основа, което повишава достоверността и дълбочината на заключенията;
- Дисертацията допринася за разбирането как глобалните шокове налагат еволюцията на парадигмите на централното банкиране;
- Изследването включва оценка на въздействието на пандемията от COVID-19 върху рамката за функциониране на паричната политика;
- Изследването предоставя конкретни препоръки за повишаване на икономическата стабилност по време на криза;
- Дисертацията предоставя и информация за прилагането на иновативни финансови инструменти, адаптирани към националните специфики;
- Дисертацията предоставя подробна емпирична оценка на действията на Националната банка на Полша, предлагайки директни поуки за практикуващите специалисти, както и сравнителни анализи с международните стратегии на други централни банки;
- Изследването изяснява механизмите, чрез които паричната политика води до осезаеми икономически резултати по време на кризи и показва как правилно избраната парична политика може да минимизира негативните ефекти от кризата.

КРИТИЧНИ ОЦЕНКИ, ЗАБЕЛЕЖКИ И ПРЕПОРЪКИ

- Не е напълно изяснен въпросът дали паричната политика може да реши структурни проблеми като липса на квалифицирана работна ръка, технологично изоставане или неефективна съдебна система;
- Не е напълно изяснен проблемът, свързан с ограниченията на паричната политика заради т.н. „капан на ликвидността“;
- Не е обърнато достатъчно внимание на положителния ефект от рецесиите, свързан с изчистването от неефективните агенти и коригиране цените на активите.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въз основа на изложената информация стигам до заключението, че дисертационният труд „Централни банки и макроикономически условия – ролята на паричната политика по време на икономическата криза” отговаря на всички изисквания по установените количествени и качествени критерии. Разработката притежава необходимите научно-приложни приноси, поради което **изразявам положително становище и предлагам на научното жури да присъди на Конрад Адам Тжонковски научната степен „ДОКТОР НА НАУКИТЕ“.**

19.01.2026 г.

Велико Търново

Член на научното жури: доц. д-р Илиян Матеев